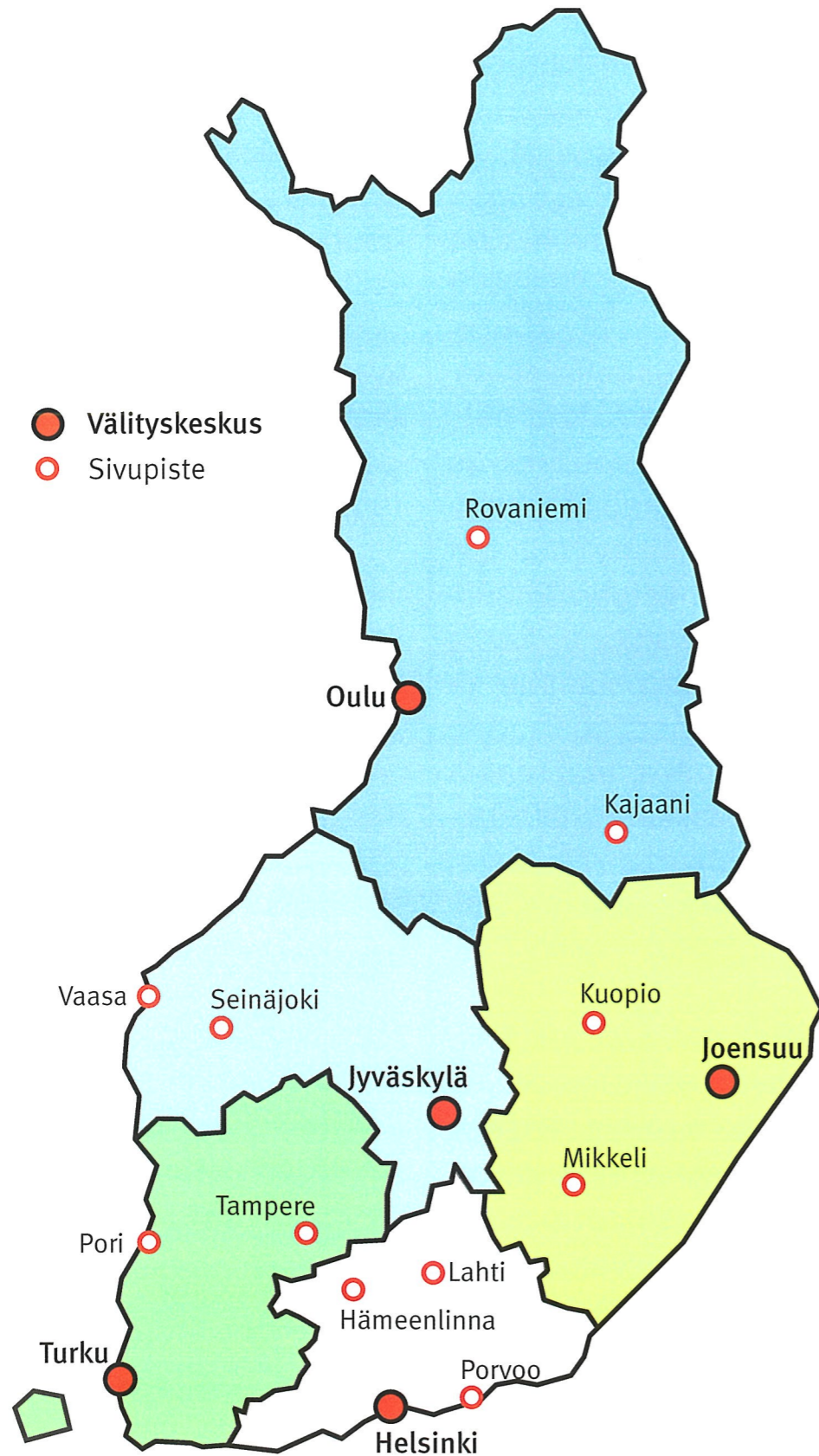

Tulkkauspalvelun välityskeskukset ja niiden sivupisteet

TUNTOSARVI

Nro 8 ♦ Elokuu 2010

Suomen Kuurosokeat ry

Kuntoutumiskeskus aloitti
toimintansa uusissa tiloissa

Kesämuistoja kesäpäiviltä

Sisältö

Nimitysuutinen: Jaakosta toimittaja..2
Pääkirjoitus: Auringonpilkahduksia..3
Peruskoululaisten kurssilla vauhtia ja vertaistukea.....4
Kuntoutumiskeskus muutti kesän aikana Muuramen Kinkomaalle.. 8
Kommunikaatio on Matiaksen suurin haaste..... 9
Elämyksellinen Espanjan matka ..12
Kaikilla oli niin mukavaa viriketoimintojen kesäpäivillä.....14
Elvin runoja: Ilta ja Tähti.....15
Aluesihteerin Niina esittäytyy.....16
Kaikki valmiina tulkkauspalvelujen siirtoon Kelalle.....17
Tulkkauspalvelun välityskeskukset ja niiden sivupisteet 1.9. lähtien..20

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 24.9. Aineiston viimeinen jättöpäivä on 31.8.

Kannen kuvassa vasemmalta: **Elina Mäki-Rajala, Marianne Mielityinen, Jarkko Hirvonen ja Mika Riikonen.** Nuoret työskentelivät ohjaajina viimeisellä Kuntoutumiskeskuksen vanhoissa tiloissa pidetyllä kurssilla. Kuva on entisen "Kuntsarin" takakuistilta. Kuva: **Tuija Wetterstrand.**

Nimitysuutinen: Jaakosta toimittaja

Kuvassa Jaakko Evonen kertoo peruskoululaisten kurssilaisille työstään.

Kolme kesää yhdistyksen tiedotuksessa kesätyöntekijänä ollut **Jaakko Evonen**, 28, valittiin 40 hakijan joukosta Suomen Kuurosokeat ry:n tiedotukseen toimittajaksi. Jaakko aloittaa toimittajana 1.9. heti saman tien, kun hänen kesätyöntekijänsä pesti päättyy. Jaakko Evonen saa syksyn aikana tutkintopaperit ulos Vaasan yliopistosta, missä hän on opiskellut viestintää. Kuurosokeiden tiedonsaantia käsittelevä gradu esitellään Tuntosarvessa myöhemmin tänä vuonna. ■

Auringonpilkahduksia

Kuluvana vuonna luonto on muistuttanut ihmisille useaan otteeseen, että vaikka ihminen kuvittelee voivansa hallita kaikkea, niin luontoa se ei hallitse.

Talvi oli kylmin miesmuistiin. Jopa Etelä-Suomessa yhtenäinen lumipeite pysyi maassa useita kuukausia. Lumenottoapaikat täyttyivät ääriään myöten ja autoilijat joutuivat kaivamaan päivästä toiseen autojaan esiin lumikinosten alta.

Kevättalvella lentoliikenne lamaan tui Islannin tulivuorenpurkauksen johdosta. Paikoista juniin ja busseihin käytiin kovaa kamppailua, kun lentokentille jumiin jääneet ihmiset pyrkivät kotiinsa.

Kylmän talven jälkeen koitti ennätyskuuma kesä. Helle-ennätykset rikottiin useilla paikkakunnilla. Lämpömittari näytti päivästä toiseen yli 30 astetta. Suomalaiset säästyivät sentään helteen aiheuttamilta pahoilta metsäpaloilta, jotka ovat riehuneet monin paikoin Euroopassa. Venäjän metsäpaloista saimme aavistuksen sieltä kantautuneen savun tehtyä ilman utuiseksi pääkaupunkiseutua myöten.

Helteiset säät saivat aikaan useita rajuja ukkosmyrskyjä. Ensimmäisellä tutustumis- ja jutuntekomat-kallani Kuntoutumiskeskuksen uusiin tiloihin 4.8. jyrisi ja salamoi. Se oli sama päivä, kun myrskyn katkomat puut tuhosivat puolet leirintäalueelle pysäköidyistä asuntovauvuista aivan lähellä Uuraisissa.

Luonnonvoimille emme mitään voi, mutta sen sijaan voimme vaikuttaa moneen asiaan omassa elämässämme. Yksi tapa vaikuttaa on antaa palautetta. Palautteen antaminen on erityisen tärkeää nyt, kun tulkkauspalvelut siirtyvät Kelan hoitettavaksi 1.9. alkaen, pian tämän lehden ilmestymisen jälkeen. Muutos kuntien kirjavista käytännöistä Kelan yhtenäisiin standardeihin on melkein luonnonmullistuksen kaltainen muutos. Käytäntöjen yhtenäistyessä tilanne tulkkauspalvelujen suhteen alkaa vihdoinkin selkiä. Aurinko näyttäisi pilkistävän esiin. Käytäntöjen lopulliseen muotoutumiseen tarvitaan kuitenkin käyttäjän, siis juuri Sinun, palautettasi!

Aurinkoisia loppukesän ja alkusyksyn päiviä kaikille toivottaen!

Tuija Wetterstrand, tiedottaja ■

TUNTOSARVI 36. vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry. **Taitto:** Tuija Wetterstrand, **Päätoimittaja:** tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. 040 7532026, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi. **Toimitusneuvosto:** Anu Mikkola (puheenjohtaja), Carita Halme, Esko Jäntti, Kerstin Maksimainen, Ari Suutarla, Tuija Wetterstrand (sihteerin). **Hinta:** Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteellä, videona, ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känselförtelet ilmestyy 4 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. 040 778 0299, faksi 040 604 7477, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45. **Painopaikka:** Kopio Niini Finland Oy. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi. Tuntosarvi on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsenlehti.

Peruskoululaisten kurssilla vauhtia ja vertaistukea

Kuva: Tuija Wetterstrand

Ryhmäkuvassa osa peruskoululaisten kurssin osallistujista ja vetäjistä

Teksti: Jaakko Evonen ja Tuija Wetterstrand

Kesäkuun 13. – 19. järjestetty kuulonäkövammaisten peruskoululaisten kurssi oli viimeinen Näkövammaisten koulun tiloissa järjestetty Kuntoutumiskeskuksen kurssi. Kurssin vetivät yleisope- tuksen tiimin **Harri Peltola** ja **Liisa Romo**. Kurssikuntouttajina toimivat **Kaisu Puttonen**, **Eeva Rissanen** ja **Katariina Tulla**. Lisäksi varhais-

tiimiltä oli kurssille ”lainattu” **Mari- anne Ojanen** ja **Päivi Järvinen**.

Vauhti kiinnosti kurssilaisia

Viikon kestäneen kurssin teemoina olivat muun muassa vertaistuki ja erilaiset apuvälineet koulunkäyn- nin tueksi. Nuoret kävivät myös ko- keilemassa kartingia, tekivät omaa lehteään ja valmistivat porukalla pizzaa. Myös viittomakielentunnit ja uiminen olivat ohjelmassa.

Kuva: Jaakko Evonen

Kortinpelaajien keskittyneitä ilmeitä

Kuva: Jaakko Evonen

Juho soittaa huilua, Päivi Järvinen pitää nuotteja.

Juho

Leirille osallistunut **Juho Kähönen**, 10 vuotta, on saanut aiemmin implantin. Hän menee 4-luokalle ja on kiinnostunut japanilaisesta kulttuurista eikä Japaniin muutta- minenkaan olisi mahdoton ajatus. Kaikkein mukavinta leirillä olivat ui- minen, kanootilla melominen, kar- ting ja mukavat kurssikaverit. Juho kertoi tehneensä leirilehteen erilai-

sia piirroksia. Tulevilla lei- reillä Juho toivoo voivansa kokeilla vuorikiipeilyä.

Tommi

11-vuotiaalle **Tommi Vai- niolle** kurssi oli ensimmäi- nen nuorten kurssi. Tommi käy ala-astetta Riihimäellä ja kertoi pärjäävänsä hy- vin englannissa kuulovam- mastaan huolimatta. Tom-

mista ja Juhosta tuli leirillä hyvät kaverukset. Aikaisemmin he olivat tavanneet perhekurssilla maalis- kuussa. Tommikin piti leirillä kartin- gista, mutta myös kalastamisesta, melomisesta ja kaupungilla käymi- sestä. Tommi toivoisi, että vastaa- via nuorten kursseja olisi tarjolla enemmänkin.

Marianna

Tampereelta kotoisin oleva 16-vuo- tias **Marianna Yrjänäinen** osallistui kurssille toista kertaa. Hän menee syksyllä peruskoulun yhdeksännel- le luokalle. Kurssin sisältö oli hän- nelle aiemmalta kerralta tuttua ja myös Marianna sai kurssin aikana uusia kavereita. Hän tykkäsi leiri- lehden tekemisestä ja osallistui sii- hen kirjoittamalla juttuja sekä laati- malla kuvituksia. Tommin ja Juhon tapaan Marianne tykkäsi kartingin vauhdista. Lisäksi uiminen ja ka- noottiretki jäivät mieleen.

Vas. Elina, Marianne, Jarkko ja Mika

Nuoret kutsuttiin vetäjien avuksi

Neljä nuorta, **Elina Mäki-Rajala**, **Marianne Mielityinen**, **Jarkko Hirvonen** ja **Mika Riikonen** oli kutsuttu ohjaajiksi kurssille työskentelemään vetäjien apuna. Nuoret ovat itsekin entisiä kurssilaisia, joten heidän vahvuutenaan on käytännön kokemus kuulonäkövammaisuudesta.

Elina

Elina Mäki-Rajala on 20 vuoden nuoresta iästään huolimatta jo valmis nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaaja. Elina on harrastanut pianonsoittoa lapsesta lähtien, joten ei ihme, että hänen lopputyönsä aihekin käsitteli musiikin merkitystä ihmisille. "Haastattelin ihmisiä heidän omakohtaisista kokemuksistaan musiikista, mitä musiikkia he kuuntelevat ja miten he kokevat musiikin." Elina aikoo syksyllä jatkaa musiikin opiskelua Arlan muusikkolinjalla.

Elinan kuulonäkövamma havaittiin ihan pienenä. "Sellainen sylissä pi-

deittävä olin, kun tulin ensimmäistä kertaa kurssille Kuntoutumiskeskukseen", Elina hymyilee. Sen jälkeen Elina on ollut kursseilla säännöllisesti. Kursseilta hän on saanut tietoa ja kavereita. Vartuttuaan hän on useana vuonna avustanut kursseilla erilaisissa tehtävissä. Jyväskylän Näkövammaisten koulun 10-luokkalla ollessaan Elina myös suoritti opintoihinsa kuuluvan TET-harjoittelun Kuntoutumiskeskuksessa maaliskuussa 2007.

Marianne

Marianne Mielityisen, 26, päävastuulla oli opettaa kurssilaisille viittomakieltä. Opetusta oli kolmena aamupäivänä. "Aluksi kurssilaiset olivat tosi kiinnostuneita ja sormittivat innokkaasti. Perjantaina kaikilla alkoi jo olla puhti poissa, kun viikko oli ollut pitkä ja täynnä ohjelmaa", Marianne kertoo. Marianne on ollut Kuntoutumiskeskuksen kursseilla ohjaajana jo useampana vuonna. "Viitenä tai kuutena kesänä". Ensimmäiselle kurssille hän osallistui jo alle kouluikäisenä ja tuli sen jälkeen mielellään aina uudelleen tapamaan tuttuja eri puolilta Suomea.

Monet Mariannen lapsuuden ajan kurssilaisista pitävät edelleenkin yhtä. "**Jarkko, Mika, Anu, Katja...**", Marianne luettelee ystäviä, joihin hän tutustui lapsena Kuntoutumiskeskuksesta. "Parhaiten kursseilta jäi mieleen kaverit ja heiltä saatu

vertaistuki. Myös kaikki retket olivat mielenkiintoisia."

Jarkko

Jarkko Hirvonen on 22-vuotias datanomiopiskelija. Syksyllä pyörähtää käyntiin kolmas ja viimeinen opiskeluvuosi Etelä-Savon ammattiopistossa, Mikkelissä. Lukion Jarkko kävi niin ikään Mikkelissä, Mikael-koulussa. "Kiero ja jääräpäinen savolainen", Jarkko luonnehtii itseään pilke silmäkulmassa. Kuntoutumiskeskuksesta hän on ollut ohjaajana parin vuoden ajan usealla eri kurssilla. "Vahvuuteni on se, että tiedän henkilökohtaisesti mitä Usherin oireyhtymään kuuluu ja mitä rajoitteita pitää ottaa huomioon", Jarkko pohtii.

Jarkko ei muista tarkalleen, mikä ikäinen oli osallistuessaan ensimmäiselle kurssilleen. "Olin ehkä 8-vuotias. Parhaiten kursseilta on jäänyt mieleen tekemisen ilo. Ja tietysti se, että olen tavannut muita Ushereita ja solminut läpi elämän kestäviä ystävyssuhteita." Urheilullinen Jarkko harrastaa maastopyöräilyä, luonnossa liikkumista ja kuntosalilla käymistä. "Vahvuuteni ohjaajana on liikunnallisuus, pelaan lasten kanssa erilaisia pelejä."

Kurssin jälkeen Jarkon kesä jatkui Mikkelin kaupungin leivissä mikrotukihenkilönä. "Tulevaisuudessa työskentelen todennäköisesti mikrotukihenkilönä jossain pienessä firmassa."

Jarkko ei koe, että Usherin oireyhtymä vaikeuttaisi hänen elämäänsä liikaa. Toistaiseksi näkötilannekin on vielä niin hyvä, että Jarkolla on ajokortti. "Kurssit ja ystävät ovat auttaneet minua sopeutumaan. Ystävyssuhteet ovat minulle muutenkin tärkeitä. Olen myös tyytyväinen, että kuurosokeilla on Facebookissa oma ryhmä. Sitä kautta tavoittaa ihmiset tosi hyvin."

Mika

Mika Riikonen on 23-vuotias Mikael-lukion ylioppilas vuosimallia 2008. Nyt hän opiskelee Tampereen ammattiopistossa merkonomilinjalla. Mika on perheensä ainoa viittomakielinen Usher. "Äiti ja veli osaavat viittomakieltä, isän viittomakieli on hieman ruosteessa".

Mika oli nyt ensimmäistä kertaa ohjaajana Kuntoutumiskeskuksessa järjestetyllä kurssilla. "Aikaisemmin olen ollut mukana Peurungassa Usher-perheiden viikonloppussa." Mika muistelee, että hän osallistui itse kursseille ensimmäisen kerran 7-vuotiaana ja kävi niillä säännöllisesti 16-vuotiaaksi saakka.

Nuoren miehen harrastuksia ovat punttisalilla käynti ja lenkkeily. Ohjaajana Mika haluaa olla esimerkkinä kurssilaisille ja antaa vertaistukea. "Sellaisia kuurosokeusjuttuja. Haluan viestittää, että tärkeintä on hyväksyä itsensä sellaisena kuin on." ■

Kuntoutumiskeskus muutti kesän aikana Muuramen Kinkomaalle

Kuvat: Tuija Wetterstrand

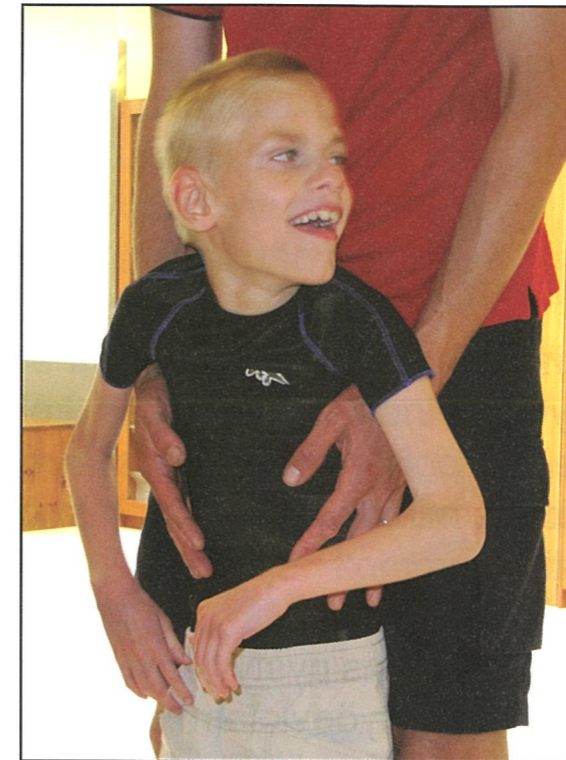
Johtaja Risto Hoikkanen ja kuntoutusohjaaja Airi Ahonen testaavat yhtä harvoista Kuntoutumis- ja asumispal-
tutumiskeskuksen uusista hankinnoista eli vestibulaattoria. Pääosin tilat on sisustettu Kuntoutumiskeskuksen pää-
sairaalarakennuksen entisillä kaapistoilla ja sisäänkäynnin edessä. vanhoista tiloista tuoduilla kalusteilla.

Suomen Kuurosokeat ry:n kuntoutumis- ja asumispalveluiden Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskuksen yksikkö muutti kesän aikana Jyväskylästä Muuramen Kinkomaalle. Uudet tilat sijaitsivat Vitapoliksen päärakennuksessa entisen Kinkomaan sairaalan tiloissa, Päijänteen rannalla. Ensimmäinen kurssi uusissa tiloissa on jo pidetty. Vanhoista tiloista tuodut tavarat ovat pääosin löytäneet paikkansa.

Pieniä viilauksia tiloihin tehdään vielä pitkin syksyä. ”Esimerkiksi ruokailutiloihin asennetaan akustiikkalevyt kaikumisen estämiseksi. Myös uusia toimintatapoja täytyy opetella uusien tilojen myötä”, toteaa **Risto Hoikkanen**.

Kuntoutumiskeskuksen uusi osoite on: **Parantolantie 24, rak. 1, 40930 Kinkomaa**. Vaihteen numero on **040 778 0229**. ■

Kommunikaatio on Matiaksen suurin haaste

Matiaksen kävelyä tukemassa isä Mikael.

Teksti ja kuvat: Tuija Wetterstrand

Ensimmäinen Kuntoutumiskeskuksen uusissa tiloissa järjestetty kurssi oli erityisopetuksessa olevien lasten kurssi. Kurssilaiset olivat kaikki varhaiskuntoutustiimin asiakkaita. Yksi kurssille osallistuneista koululaisista oli Helsingissä toimivaa Ruskeasuon koulua käyvä 8-vuotias **Matias Boström**. Vanhemmat **Kirsi** ja **Mikael Boström** sekä Matiaksen kaksoisveli Kristi-

an olivat mukana kurssin lopetusjaksolla, jonne myös omaisten oli mahdollisuus osallistua.

Kuntoutumiskeskuksen henkilökunta oli perheelle tuttu jo aikaisemmilta kursseilta. Nyt Matias osallistui ensimmäistä kertaa yksin kurssille aloitus- ja lopetuspäivien välillä.

”Vaikka Matias ei pysty ilmaisemaan itseään puhumalla tai viittoen, niin hän aivan selvästi viestitti meille, että oli ollut ikävä perhettä. Tuntui mukavalta huomata, kuinka selkeästi hän ilmaisi itseään”, Kirsi ja Mikael Boström toteavat tyytyväisenä.

Rankka alku

Matias ja Kristian syntyivät keskosina. Matias sai syntymän yhteydessä lisäksi pahan aivoverenvuodon. Ensimmäiset kuukaudet Matias vietti keskoskaapissa ja joutui käymään läpi erittäin rankkoja hoitoja, että ylipäätään säilyi hengissä. ”Tiesimme, että hänelle jäisi vaikeasta alusta johtuen jokin vamma, mutta silloin ei ollut vielä tietoa, miten va-

Matiaksen vanhemmat Kirsi ja Mikael Boström ovat molemmat entisiä huippusuunnistajia ja MM-mitalisteja. Kirsi Boströmillä on palkintokappissaan kolme MM-viestihopeaa ja yksi normaalimatkan maailmanmestaruus, Mikael Boströmillä kaksi MM-viestihopeaa. Urheilullinen pariskunta on kuvattu Kuntoutumiskeskuksen uusia tiloja vastapäätä olevalla terassilla. Kuntoutumiskeskuksen tilat sijaitsevat rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa.

kavasta vammasta olisi kyse. Kun poika ei vielä vuoden ikäisenä reagoinut lainkaan ääniin tai valoon meille sanottiin, että hän on täysin kuuro ja sokea”, Kirsi Boström kertoo.

Onneksi ennuste on sittemmin muuttunut parempaan suuntaan. Tavatessani Kirsi ja Mikael Boströmin he olivat juuri tulleet kuulontut-

kimuksista Matiaksen kanssa. Tutkimuksissa todettiin 40 desibelin kuulon alenema. Katsekontaktista vanhemmat saivat ensimmäisen aavistuksen noin kahden vuoden ikäisenä.

”Luulen, että vauvana koettu jatkuva kipu ja epämiellyttävä olo vaikuttivat siihen, että

Matias masentui. Hänen oma selviytymiskeinonsa oli sulkea koko maailma pois ympäriltä ja olla reagoimatta mihinkään”, Kirsi Boström pohtii.

Nykyisin Matias pystyy käyttämään tehokkaasti hyödykseen omaa vähäistä kuuloa ja näköä. Kuulokojetta kokeiltiin äänen vahvistamiseksi, mutta siihen Matias ei sopeutunut koskaan ja koje jätettiin pois käytöstä. Implanttia pojalle ei ole edes harkittu, kun kuuloa on kuitenkin vielä jäljellä.

Matiaksen monivammaisuudesta johtuen vanhemmat ovat osallistuneet usean eri järjestön järjestämille kuntoutuskursseille. Kuntoutumiskeskuksen palveluja he kuitenkin ylistävät ehdottomasti parhaimmiksi. ”On tunne, että milloin vain voi soittaa ja kysyä mitä vaan Matiaksen kuntoutukseen liittyvää.”

Kommunikaatio suurin haaste

Kuntoutumiskeskuksesta Boströmit kuulivat ensimmäisen kerran Kuulonhuoltoliiton (nyk. Kuuloliitto) kurssin seurauksena, kun Matias noin kaksivuotiaana pääsi näöntutkimuksiin silmälääkäri **Lea Hyvärisen** luokse. ”Lea Hyvärinen sanoi, että kommunikaatio on Matiaksen suurin haaste nyt ja tulevaisuudessa. Hän järjesti meille tapaamisen **Inger Rödbroen** kanssa, joka oli silloin käymässä Kuntoutumiskeskuksella”. Perhe sai heti hyviä vinkkejä Matiaksen kommunikaatioon liittyen, onhan tanskalainen Inger Rödbroe erittäin arvostettu syntymästään kuurosokeiden kuntoutuksen ja kommunikaation kehittäjä.

Kommunikaatio on edelleen suuri haaste. Tavoitteena on, että Matias tekisi itse aloitteen ja oppisi itsenäisesti viestittämään ja kertomaan tarpeistaan. ”Joitain tunteita Matias osaa viestittää, kuten sen, että hänellä on ollut ikävä. Mutta hän ei osaa ilmaista selkeästi sellaisia asioita kuten, että minulla on nälkä tai jano tai, että nyt haluan mennä uimaan tai nukkumaan”, Kirsi Boström kuvailee. ”Matiaksen motoriset taidot kyllä riittäisivät viittomien hallintaan, mutta tällä hetkellä hän käyttää vain muutamaa omaa merkkiä ja viittomaa. Lisäksi Matias käyttää muutamaa äännettä ja sanaa kuten isä ja äiti.”

Kirsi ja Mikael Boström iloitsevat siitä, että Matiaksen ja Kristianin kesken on kehittynyt läheinen suhde. ”Kristian on ottanut ylpeän isonveljen roolin. Hän auttaa kylvettämisesä, leikeissä ja syöttämisessä. Matiaksen kehon kielestä näkee kyllä, kuinka tärkeä veli hänelle on.”

Tuki koko perheelle on tärkeää

Boströmit tietävät, että monivammaisen lapsen kanssa tarvitaan vertaistukea ja toimivaa tukiverkkoa. Erityisesti Kirsin perhe on antanut korvaamatonta apua ja jotkut ystävistä ovat osoittautuneet kullaan arvoisiksi. Ammattihenkilöstön tuki ja tapaamiset muiden vammaisten lasten perheiden kanssa ovat tärkeitä. Myös oma työ ja harrastukset auttavat jaksamaan. Kirsi ja Mikael Boström ovat molemmat entisiä huippusuunnistajia ja MM-mitalisteja. Oli aikoja, kun suunnistus jäi kokonaan pois, mutta nyt kumpikin on ottanut tietoisesti aikaa rakkaalle lajilleen.

”Haluamme lähettää tsemppiä ja kannustusta pienten monivammaisten lasten vanhemmille, jotka taistelevat alkuvaiheen myrskyissä. Kaikesta selviää. Tärkeää on hakea, jopa vaatia, apua ja tukea.” ■

Elämyksellinen Espanjan matka

Ryhmäkuvassa kaikki mukanaolijat.

Teksti: Maija Kanerva

Kuvat: Pentti Pietiläinen

Tampereen Kuurosokeiden Toimintakeskuksen ryhmä tulkeineen ja avustajineen, yhteensä 15 henkilöä, teki lomamatkan Espanjaan 7.-14.5.2010. Matkan johtajana toimi **Pentti Pietiläinen**. Kokoonnuimme Tampereen linja-autoasemalle viileänä perjantai-aamuna. Matkustimme linja-autolla Helsinki-Vantaan lentokentälle. Sieltä jatkoimme lentäen Alicanteen Espanjaan. Matka sujui hyvin ja aikataulussa. Alicantesta lähdimme bussilla kohti majapaikkaamme, viinitila La Molinetaa. Matka alkoi kaatosateessa ja ukkosen jyrähdellessä. Vettä tuli niin paljon, että autot seisoivat moottoritiellä.

Päiväkahvilla kylän ainoan ravintolan terassilla.

Matka kesti kauan, koska kuljettaja ei ollut käynyt ennen viinitilalla. Harhailumme päättyi kun viinitilan isäntäpari tuli meitä vastaan. Päästyämme perille saimme huoneet ja nautimme iltapalaa. Sen jälkeen olikin aika mennä nukkumaan.

Seuraavana aamuna oli jännittävää herätä ja katsoa minkälaiseen paikkaan olimme illalla tulleet. Viinitila La Molineta sijaitsee Mursian kunnassa, Torre de Ricon kylässä. Alue on 460:n metrin korkeudella merenpinnasta ja maasto siellä on hyvin kuivaa. Tilan nimi La Molineta tarkoittaa myllyä. Tilalla kasvatetaan viiniä, oliivi-, manteli- ja viikunapuita. Tilan omistaa 30 Suomalaista osakasta. He ovat palkanneet Virosta kotoisin olevan

Vasemmassa kuvassa Maija Kanerva (oikealla) ja Raija Kanerva ottamassa Retkillä näimaurinkoa. Ylhäällä kuvassa viinitila La Molineta.

Evan ja Uruguaista kotoisin olevan **Alfredon** tilaa hoitamaan. Tilalla asui myös koira nimeltä **Kasper**.

Teimme päivittäin n. 6 tunnin retkiä eri kohteisiin. Ensimmäisenä päivänä teimme retken Pinoson markkinoille. Pinoso oli pieni kaupunki 10 km päässä tilalta. Markkinoilla oli myynnissä paljon vaatteita. Siellä oli myös kauppahalli, jonka tuotteisiin tutustuimme. Tämän jälkeen menimme syömään tapaksia, perinteistä espanjalaista ruokaa. Tapakset ovat pieniä ruokia, joita tuodaan pöytään ja niistä voi valita mitä syö. Illan vietimme viinitilalla.

Lisäksi kävimme kylpylöissä uimassa ja nauttimassa auringosta. Yhden päivän vietimme suuressa ostoskeskuksessa ja yhden päivän Välimeren rantakaupungissa. Rannalla oli lämmintä ja oli mukava katsella merta. Meren rannan korkeudella näimme monenlaisia kasveja mm. erilaisia palmuja kuten aito-

taatelin, kanarian taatelin ja kuningaspalmun. Näimme myös eukalyptuspuita ja kiinanruusuja.

Retkillä näimme useita viinitarhoja ja erilaisia he-

delmäpuita. Oli ihmeellistä, kun osa hedelmäpuista kukki ja osassa oli kypsiä hedelmiä. Kävimme myös katsomassa viinitehtaassa, kuinka viiniä valmistetaan. Saimme myös maistaa siellä tehtyä viiniä.

Meidän ryhmällemme lomapaikka sopi hyvin. Ryhmämme oli sopivan kokoinen. Nautimme aamupalan ja illallisen viinitilalla. Jokainen aterialla oli elämys, sillä Eva ja Alfredo olivat loistavia kokkeja. Saimme herkutella muun muassa espanjalaisella ja uruguaylaisella ruualla. Tilan viinit olivat erittäin hyviä. Ostimme tuliaisiksi tilan viiniä ja suolattuja manteleita. Tilalla oli myös erittäin hyvä suomalainen sauna, jossa nautimme makoisista löylyistä.

Iltaisin saimme tietoa Espanjasta, kun kyselimme ja Eva vastasi. Illan ja yön keskustelut olivat antoisia.

Viihdyimme ja haluamme sinne uudelleen sadonkorjuun aikaan. ■

Viriketoimintojen kesäpäivillä muun muassa askarreltiin, nautittiin venematkan iloista, tutustuttiin Laukon torin antimisiin ja jumpattiin mieli ja keho virkeäksi.

Kaikilla oli niin mukavaa viriketoimintojen kesäpäivillä

Teksti: Hilikka Kasurinen

Kuvat: Pentti Pietiläinen

Meillä kaikilla oli niin mukavaa, niin mukavaa viriketoimintojen kesäpäivillä Varalan urheiluopistossa Tampereella 16. - 18.6.2010. Osallistujia oli yhteensä noin 64 henkilöä Helsingistä, Tampereelta, Porista, Kajaanista ja Jyväskylästä.

Saimme kivat huoneet ja kivat huonekaverit. Tuttuja oli läheltä ja kaukaa. Halasimme toisiamme oikein rutistamalla. **Justiina** antoi monelle vielä pusun poskelle siitä iloisena, että näki teidät. Nuotion ääressä illalla Justiina ja **Ossi** lauloivat. Makkarat paistuivat niin makoisiksi, että söimme niitä kaksin kappalein.

Aamujumppa piristi mieltä ja kehoa, saimme siitä voimia päivän ohjelmiin. Ensiksi lähdimme reippaasti kävellen Pyynikin luonnonsuojelualueelle katsomaan näköalatornia.

Voi hurja, että sieltä tornista oli ko-meat näköalat. Tulkkini kuvaili minulle tornista näkyvät alueet ja saaret. Kahvit hörppäsimme munkkien kera. Munkkeja mainostettiin Suomen parhaimmiksi ja niin ihania ne olivat, että meinasivat viedä kielen mennessään mahaan.

Laivamatkalla Justiinan tanssijalka alkoi vipattaa ja lähdin tanssittamaan tuttuja vuorotellen. Siinä tanssiessa laiva lipui rauhallisesti kohti Laukontorin satamaa. Kukin lähti tutustumaan eri paikkoihin. Justiina söi kauppakeskuksessa jäätelöä ja torilla pienen mustanmakkaran palan. Bussilla palasimme urheiluopistoon. Iltasella saunottiin ranta-saunassa ja uitiin. Justiina olisi niin mielellään mennyt uimaan järveen, mutta rappusilla tuli vaikeuksia voimattomien ranteiden vuoksi. Talviturkki tuli kasteltua laiturin rappusilla kyykkien. Justiina meinasi joutua kuivattamaan itsensä alasti

ulkosalla, kun pyyhe katosi uima-reissulla. Tuulen tuomana sain uuden pyyhkeen. Saunan lämmöstä nautin pitkään.

Ruoka tietysti oli maukasta. Paljon sitä syötiinkin, kun liikkueessa tuli nälkä. Liikunta auttaa jaksamaan. Tutustuin myös aivan uuteen, hauskaan lajiin, keppijumppaan. Kepin vääntäminen ja kääntäminen tekee oikein hyvää nivelille. Tulkkien apua oli korvaamaton vuorovaikutustilanteissa ja avunsaannissa.

Mukavaa oli ja kiitän kaikkia ohjajia, viriketoiminnan vetäjiä, maukkaan ruuan antajia sieltä keittiön puolelta, sekä tietenkin kaikkia mukana olleita kavereita. Jo vuosikymmenien ajan minulla on aina ollut teidän kanssa hyvä olla. Mottoni: "Älä unhoita minua, minä en unhoita sinua." ■

Elvin runoja

Elvi Turunen

Ilta

Kaunis on ilta,
rauhan se tuo.
Vielä kunnaille loistetta luo,
aurinko lämmin laskiessaan.
Kultaapi aallot, järven ja maan.

Tähti

Koska valaisee taivaan tähtönen,
pimeän tien kulkijaa.
Koska päättyy matka yöllinen,
on aina pimeää.
Minä taivaalle katson yhtenäin,
valo vaikken näekkään,
sen tiedän loistavan. ■

Aluesihtööri Niina esittäytyy

Olen **Niina Hänninen**, 34 - vuotias espoolainen. Toimin tällä hetkellä Helsingin aluesihteerinä, **Heli Onkisen** äitiyslomasijaisena. Perheeseeni kuuluvat aviomies sekä kolme päiväkotikäistä lasta. Olen syntynyt ja asunut koko ikäni Espoossa, ja taidan viettää siellä vielä monta tulevaa vuottakin. Ammatiltani olen sosionomi ja erikoistunut vammaistyöhön. Harrastuksiini kuuluvat erilaiset jummat, lenkkeily ja musiikin kuuntelu lastenhoidon ohessa.

Innostuin viittomakielestä ollessani töissä autististen lasten päiväkotiryhmässä. Siellä käytettiin tukiviittomia ja rohkaistuin menemään viittomakielen kursseille. Ollessani sosionomikoulutuksessa kaikki harjoittelujaksoni liittyivät jotenkin kuu-

routeen ja viittomakieleen. Sillä tiellä olen edelleen; olen tällä hetkellä toimivapaalla Kuurojen Palvelusäätiöstä, jossa olen toiminut viimeiset kymmenen vuotta. Toimin siellä erilaisissa tehtävissä mm. ohjaajana, päivätoiminnan vetäjänä sekä koulutin ja tiedotin kuuloasioissa. Viimeisen puolentoista vuoden aikana kuuloasioihin tuli mukaan myös näkö ja kuulonäkövammaisuus, Seniori-ohjelman ohjaajapestissä ollessani. Harmittavasti RAY lopettaa kyseisen ohjelman rahoittamisen tämän vuoden loppuun mennessä, mutta onneksi sain tämän aluesihteerin paikan. Olen tyytyväinen, että kuulonäkövammaisuus ja kuurosokeus ovat työssäni edelleen voimakkaasti läsnä.

Viittomamerkkini viitotaan laittamalla sormet n-asentoon ja vetämällä ne edestä olkapäästä olkapäähän.

Toimistoni on liriksen 4. kerroksessa Suomen Kuurosokeat ry:n tiloissa. Olet tervetullut tutustumaan ja keskustelemaan kanssani enemmän.

Niina Hänninen, p. 040 553 9069
niina.hanninen@kuurosokeat.fi

Kaikki valmiina tulkkauspalvelujen siirtoon Kelalle

Suunnittelija Riikka Heikkinen Kelan terveysosaston päiväraha- ja vammaisetusryhmästä on järjestöjen yhteyshenkilö Kelassa. Kuurojen vanhempien lapsena Riikalla on lähipiirin kautta paljon kokemusta tulkkipalveluista ja hän hallitsee myös itse viittomakielen.

Teksti ja kuva: Tuija Wetterstrand

Tulkkauspalveluiden siirtoa on valmisteltu Kelan terveysosastolla syksystä 2008. Suunnittelija **Riikka Heikkinen** Kelan terveysosaston päiväraha- ja vammaisetusryhmästä tuli mukaan valmistelemaan tulkkauspalveluiden siirtoa Kelalle siinä vaiheessa, kun

kilpailutukset aloitettiin. Kela kilpailutti tulkkauspalveluiden välitysjärjestelmän, alueelliset välityskeskukset ja tulkkausta antavat palveluntuottajat. Vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelut siirtyvät kunnilta Kelalle 1.9. alkaen.

Kelan keskushallinto koordinoi toimintaa

Kilpailutusten rinnalla alkoi sidosryhmäyhteistyö järjestöjen kanssa. Järjestöjä kuultiin moneen eri otteeseen. ”Myös jatkossa valtakunnallinen yhteistyö järjestöjen kanssa on Kelan keskushallinnon eli tässä tapauksessa terveysosaston vastuulla ja minä olen siinä yhteyshenkilö”, Riikka Heikkinen kertoo. Heikkinen syksyn kalenteri on jo varattu täyteen asiakastilaisuuksia ympäri Suomen. ”Toimivimmat yhteistyötavat muotoutuvat ajan myötä. Toistaiseksi ei ole suunnitelmassa perustaa mitään erityistä yhteistyöelintä Kelan ja järjestöjen edustajille”.

Turussa toimintansa aloittava Vammaisten tulkkauspalvelukeskus on

ratkaisuyksikkö ja siellä hoidetaan asiakaskontakteja sekä asiakaspintaa kuten yhteyksiä sairaanhoidopiireihin. Toimintaohjeet tulevat keskushallinnosta ja Turun yksikkö toimii niiden mukaan.

Viisi välityskeskusta ja 11 sivutoimipistettä

Elokuun aikana postitetaan asiakkaille kirje, jossa kerrotaan mm. oman alueen välityskeskuksen yhteystiedot. Kirjeet lähtevät tavallisina kirjeinä, ei muussa muodossa. Ilmoituskirjeen mukana jokaiselle asiakkaalle lähetetään profiililomake, joka tulisi palauttaa palautuskuoressa mahdollisimman pian.

Välitysjärjestelmän Riikka Heikkinen vakuuttaa olevan valmis ja toimintakunnossa 1.9. alkaen. ”Sitä on testattu koko kesän.” Välityskeskuksia on viisi ja sivutoimipisteitä 11 eri puolilla Suomea. Välityskeskusten henkilökuntaa on koulutettu kesän mittaan ja he puolestaan järjestävät omia sisäisiä koulutuksiaan. Kaikki tulkkilaukset tehdään 1.9. alkaen Kelan välityskeskusten kautta.

Välityskeskuksissa voi tulla käymään sovittuina aikoina, mutta niiden henkilökunta ei jalkaudu, kuten paikalliset tulkkikeskukset ovat saattaneet tehdä. Toimintakeskukset Tampereella on käynyt noin kerran viikossa tulkkikeskuksesta henkilö, jolta on voinut tilata tulkin

suoraan. Sellaista yksilöllistä palvelua Riikka Heikkinen ei enää lupaa. ”Verkko harvenee siltä osin. Paikan päälle ei enää tulla, mutta välityskeskuksissa tai sivutoimipisteissä voi käydä henkilökohtaisesti.”

Käytäntöjen suuri kirjo poistuu

Tulkkaukspalveluiden suurin ongelma asiakkaiden kannalta on tähän saakka ollut käytäntöjen suuri kirjo kuntien välillä. Riikka Heikkinen sanoo, että käytäntöjen kirjo on heijastunut myös siihen, kuinka hyvin asiakkaiden profiilitietojen siirto on sujunut. Joihinkin kuntiin on täytynyt olla yhteydessä useita kertoja. ”Kunnilta on pyydetty asiakkaan tulkkaukspalvelupäätöksen tiedot, henkilökohtaiset tiedot ja asiakasprofiili. Niiltä kunnilta, joissa on ollut keskitetty tulkkivälitys, tiedot on saatu helposti. Toinen ääripää on kunnat, joissa asiakasprofiileja ei ole koskaan tehty. Tulkkaukspalvelupäätös on tehty joskus kauan sitten ja asiakas on tilannut sen jälkeen tulkin aina itse.”

Kunnan kautta mahdollisesti saatua asiakasprofiilia täydennetään tarvittaessa asiakkaan lähettämän lomakkeen kanssa. ”Tässä voi alkuun tulla jotain hässäkkää”, Riikka Heikkinen myöntää, mutta painottaa, että asiakasprofiilitietojen on kuitenkin oltava kunnossa, koska tavoitteena on, että asiakas saa aina hänen tarpeisiinsa parhaiten sopivan tulkin.

Riikka Heikkinen vakuuttaa, että myös lisätunteja myönnetään edelleen asiakkaan tarpeen mukaan. ”Alkuvaiheessa voi käydä niin, että asiakkaan täytyy hakea Kelalta uudelleen lisätunteja. Lain henki on kuitenkin se, että lisätunteja myönnetään aina sen mukaan, mitä asiakas tarvitsee”. Siirron yhteydessä tuntisaldot nollataan, joten kaikilla asiakkailla on loppuvuoden ajan joka tapauksessa käytössään lain mukainen vähimmäistuntimäärä tulkkauksetunteja, eli kaikilla kuurosokeilla vähintään 360 tuntia.

Lakia tullaan noudattamaan myös myönnettäessä tulkkaukspalvelua ulkomaanmatkoille. Monet kunnat ovat kiertäneet lakia vetoamalla siihen, että ulkomaanmatka ei kuulu henkilön tavanomaisen elämään ja tulkkia ei ole myönnetty. ”Kahden viikon mittainen ulkomaanmatka katsotaan vielä asiakkaan normaaliin elämään kuuluvaksi. Tämä on selkeä uudistus aikaisempaan verrattuna.”

Palautteen saaminen palvelusta on tärkeää

Tulkkaukspalvelut eroavat muista Kelan etuuksista siinä, että perinteisesti Kelan etuudet ovat olleet rahaa, nyt annetaan palvelua. Riikka Heikkinen on luottavainen sen suhteen, että tulkkaukspalvelujen siirto kunnilta Kelan hoidettavaksi tulee sujumaan hyvin.

”Haluan rohkaista kaikkia antamaan palautetta. Palautteen saaminen palvelusta on tärkeää. Ilman palautetta palvelua ei voida kehittää. Palautetta voi antaa kaikkia kanavia pitkin: tulkille, tulkkifirmalle, välityskeskukseen, Turun yksikköön”, Riikka Heikkinen painottaa. ”Turussa on viittomakielentaitoisia henkilökuntaa, joten palautteen antaminen onnistuu kuvayhteyden kautta myös viittomakielellä. Kuvayhteydenkin pitäisi olla valmis 1.9. alkaen, mutta tietoturvasyistä sen käyttöönotto saattaa viivästyä”, kertoo itsekin viittomakielisessä perheessä kasvanut ja viittomakielentaitoinen Riikka Heikkinen. ■

Entä etätulkkaukset?

Etätulkkaukset ei alkuvaiheessa hoideta Kelan välityskeskusten kautta. Ne asiakkaat, joilla on jo etätulkkaukspäätös saavat palvelua jatkossakin. Kela tekee palveluntuottajien kanssa väliaikaiset sopimukset. Uusia etätulkkauksetasiakkaita ei oteta. Tähän on kaksi syytä. Ensinnäkin, etätulkkauksessa on menossa kehittämishankkeita, jotka halutaan saattaa päätökseen. Toiseksi etätulkkaukset on valtion kannalta osa suurempaa kokonaisuutta, koska siihen linkittyy myös puhuttujen kielten tulkkaukset. ■